

Kwartaalmonitor Industrie

Eerste kwartaal 2015

Omzet industrie daalt door lagere prijzen

- Industrie
- Voedings- en genotmiddelenindustrie
- Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofproductenindustrie
- Basismetaal- en metaalproductenindustrie
- Elektrotechnische en machine-industrie
- Transportmiddelenindustrie
- Overige industrie

In het eerste kwartaal van 2015 daalde de omzet van de industrie met 4,4 procent ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. De buitenlandse omzet nam licht toe (0,6 procent), de binnenlandse omzet daalde fors (-12,1 procent). Andere indicatoren laten een beter beeld zien: het producentenvertrouwen blijft groeien, de bezettingsgraad neemt toe en het aantal faillissementen blijft onveranderd laag.

De daling van de omzet vanaf medio 2014 is grotendeels een gevolg van lagere afzetprijzen. Met name de industriebranches die olie als belangrijke grondstof gebruiken verkochten hun producten tegen lagere prijzen. De olieprijs bereikten in januari 2015 een dieptepunt.

Kerncijfers Industrie

	'13		2014			2015	
	IV	I	II	III	IV	I	
Industrie							
productie	1,7	3,6	1,2	0,5	-0,9	0,2	
omzet	2,0	2,2	1,9	-1,5	-4,1	-4,4	
prijzen	-2,6	-2,7	-0,4	-1,2	-4,6	-8,8	
faillissementen	166	159	171	123	112	116	

Bron: CBS

Industrie

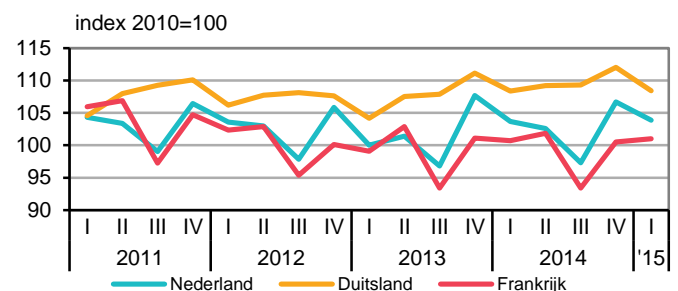
Productie groeit licht

De gemiddelde dagproductie is in het eerste kwartaal van 2015 met 0,2 procent gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal van 2014. De productie nam in januari en februari af met 1,5 en 0,2 procent, maar steeg in maart met 1,6 procent. De productie van de transportmiddelenindustrie groeide met ruim 7 procent. De voedingsindustrie deed het daarentegen minder goed en produceerde ruim 6 procent minder.

Ook in Duitsland en Frankrijk steeg de gemiddelde dagproductie in het eerste kwartaal van 2015 licht met 0,1 en 0,3 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 2014.¹

¹Bron: Eurostat

Productievolume per gemiddelde werkdag, totale industrie

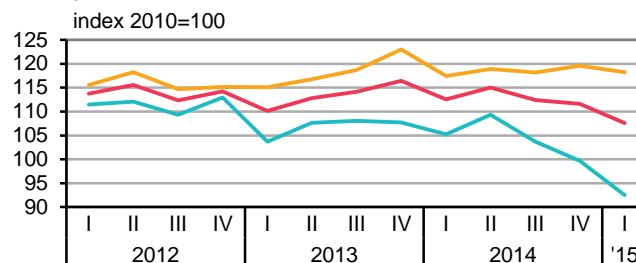
Bron: CBS en Eurostat

[Nijverheid; productie en omzetontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Verschil omzetontwikkeling binnen- en buitenland

Evenals in het vierde kwartaal van 2014 daalde de omzet van de Nederlandse industrie ook in het eerste kwartaal van 2015, en wel met 4,4 procent ten opzichte van het eerste kwartaal van 2014. De buitenlandse omzet steeg met 0,6 procent, de omzet op de binnenlandse markt daalde met 12,1 procent. Deze grote daling werd voornamelijk veroorzaakt door de aardolie- en steenkoolbranche. De binnenlandse omzet nam onder andere als gevolg van de enorme daling van de olieprijs met ruim 40 procent af ten opzichte van het eerste kwartaal van 2014.

Omzet, totale industrie

Bron: CBS

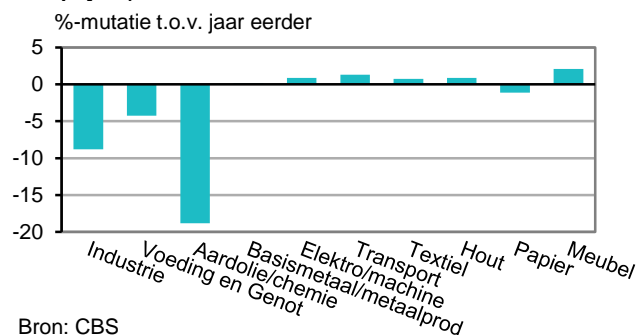
[Nijverheid; productie en omzetontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Opnieuw lagere afzetprijzen industrie

In het eerste kwartaal van 2015 lagen de afzetprijzen 8,8 procent lager dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Dit is het achtste kwartaal op rij met lagere afzetprijzen. Deze prijsdaling is de grootste tot nu toe. Op de binnenlandse markt daalden de prijzen met 8,2 procent. Op de buitenlandse markt was de daling nog groter, namelijk 9,4 procent.

Het verloop van de afzetprijzen van de industrie hangt sterk samen met de ontwikkeling van de olieprijs. De olieprijs daalde sterker dan in de voorgaande kwartalen. In januari was de olieprijs het laagst. North Sea Brent olie kostte in maart 2015 ruim 52 euro per vat. Dat is 33 procent minder dan in maart 2014.

Afzetprijzen, industriebranches

Bron: CBS

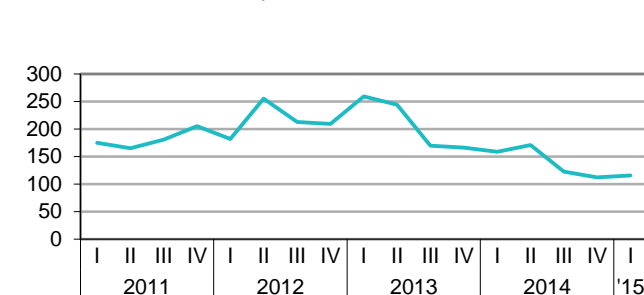
[Statline: Producentenprijsindex](#)

Aantal faillissementen stabiliseert op laagste punt sinds vijf jaar

In het eerste kwartaal van 2015 gingen 116 industriële bedrijven failliet, 4 meer dan in het vorige kwartaal, maar ruim 27 procent minder dan in het eerste kwartaal van 2014.

De meeste faillissementen werden uitgesproken in de grafische- en metaalproductenindustrie. In de grafische industrie liep het aantal faillissementen op van 8 naar 15. In de metaalproductenindustrie ging het aantal faillissementen van 24 in het vierde kwartaal van 2014 naar 26 in het eerste kwartaal van 2015.

Aantallen faillissementen, totale industrie

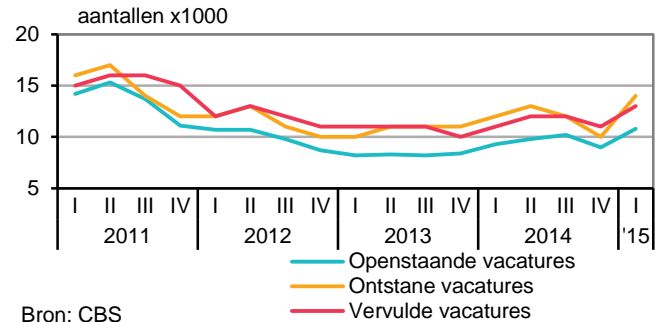
Bron: CBS

[Statline: Uitgesproken faillissementen](#)

Openstaande vacatures toegenomen

In het eerste kwartaal 2015 is het aantal vacatures dat is ontstaan flink hoger dan in het voorgaande kwartaal. Er zijn in de gehele industrie 14 duizend vacatures bijgekomen, tegenover 10 duizend in het vierde kwartaal van 2014. Er zijn 13 duizend vacatures vervuld. Het aantal openstaande vacatures komt daarmee uit op 10,8 duizend.

Aantallen vacatures, totale industrie

Bron: CBS

[Vacatures; naar economische activiteit en bedrijfsgrootte](#)

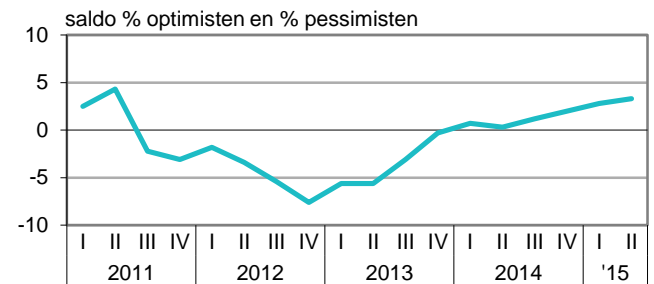
Producentenvertrouwen verder verbeterd

De stemming van de producenten in de industrie is in de loop van het eerste kwartaal verder verbeterd. Het producentenvertrouwen is gestegen van 2,8 in januari 2015 naar 3,3 in april. In de tussentijdse maanden nam het vertrouwen weliswaar iets af, maar in april 2015 steeg de indicator. De trend van het vertrouwen is sinds het vierde kwartaal van 2012 positief.

De ondernemers waren in april iets positiever over de verwachte bedrijvigheid en de voorraden dan in januari, maar iets negatiever over de orderpositie.

Aan het eind van het eerste kwartaal bedroeg de bezettingsgraad 81,8 procent. Dat is het hoogste percentage sinds het uitbreken van de crisis eind 2008. De bezettingsgraad is sinds het derde kwartaal van 2013 bijna onafgebroken toegenomen.

Producentenvertrouwen

Bron: CBS

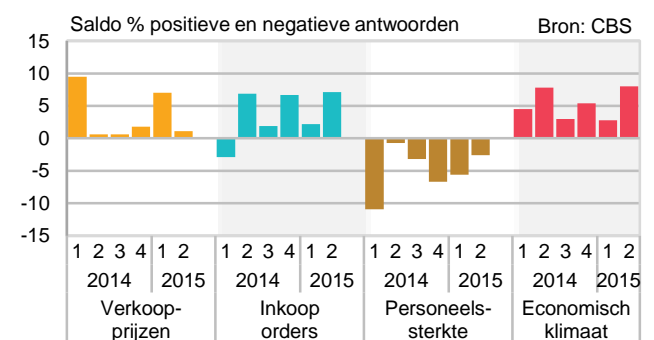
[Producentenvertrouwen; stemmingsindicator van de industrie](#)

Producenten voorzien meer bedrijvigheid in het tweede kwartaal

De ondernemers in de industrie zijn optimistisch voor het tweede kwartaal. Er wordt, zoals gebruikelijk voor een tweede kwartaal, op meer omzet en productie gerekend en daardoor verwachten zij meer in te kopen. Zij voorzien geen veranderingen in de verkoopprijzen.

Over de werkgelegenheid blijven de ondernemers negatief: het aantal ondernemers dat een krimp voorziet overtreft nog altijd het aantal dat een groei van de werkgelegenheid verwacht, al is het verschil kleiner geworden. Verder zijn de producenten optimistischer over het economisch klimaat voor hun onderneming. Per saldo verwachten de meesten een verbetering.

Verwachtingen

Bron: CBS

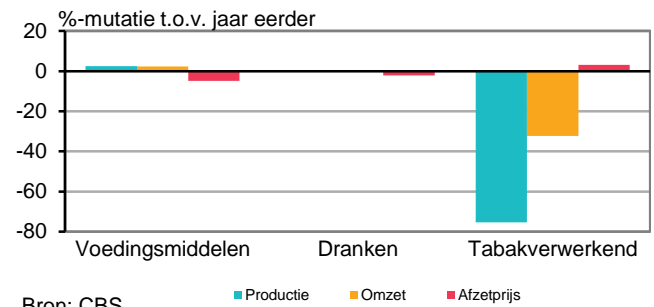
[Conjunctuurenquête Nederland](#)

Voedings- en genotmiddelenindustrie

Omzetstijging in voedingsmiddelen- en drankenindustrie

In het eerste kwartaal van 2015 steeg de productie per gemiddelde werkdag in de voedingsmiddelenindustrie met 2,5 procent ten opzichte van het hetzelfde kwartaal van 2014. In de drankenindustrie steeg de productie met bijna 0,5 procent. In de voedingsmiddelen- en drankenindustrie nam de omzet toe met respectievelijk 2,4 en 0,5 procent. In de tabakverwerkende industrie daalde de productie met 75,3 procent en de omzet met 32,3 procent. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de sluiting van een grote sigarettenfabrikant. De afzetprijs in de tabakverwerkende industrie is met 3,1 procent gestegen in vergelijking met het jaar ervoor.

Deelbranches: Productie, omzet, afzetprijs

Bron: CBS

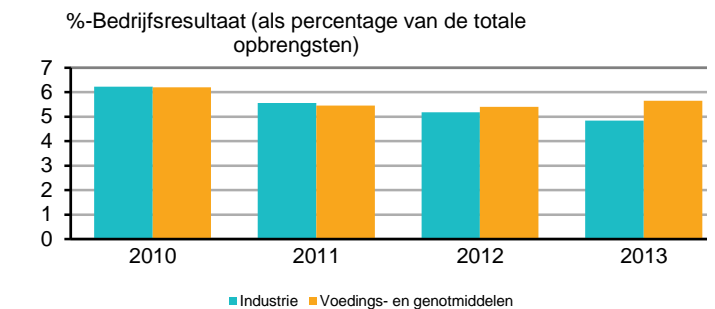
Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index (2010=100)

Bedrijfsresultaat voedings- en genotmiddelenindustrie gestegen

In de voedings- en genotmiddelenindustrie steeg het bedrijfsresultaat in de periode 2010–2013 met 8,6 procent naar ruim 4 miljard euro. Wel nam het bedrijfsresultaat per euro omzet iets af. In andere branches in de industrie was het beeld minder rooskleurig. Het bedrijfsresultaat in de industrie daalde in de periode 2010–2013 met bijna 13 procent van 17,5 miljard euro naar 15,2 miljard euro.

Voor meer informatie en informatie over andere branches kunt op de link van de bijgaande grafiek klikken.

Bedrijfsresultaat

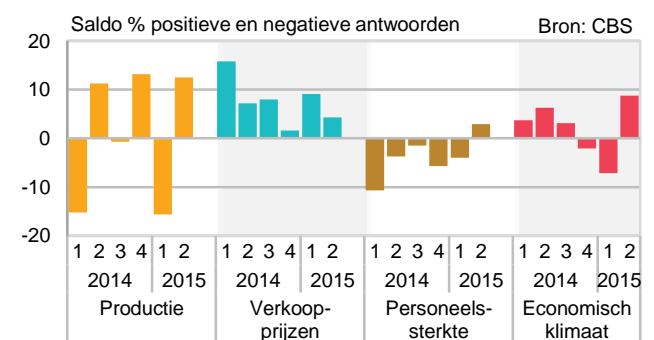
Bron: CBS

Industrie; arbeids- en financiële gegevens, per branche, SBI 2008

Productiegroei verwacht in tweede kwartaal

De ondernemers in de voedings- en genotmiddelenindustrie zijn voor het tweede kwartaal optimistisch over hun activiteiten. Zo verwacht per saldo ruim 10 procent van de ondernemers een toename van de productie. Er worden per saldo geen veranderingen voorzien in de verkoopprijzen. Het aantal ondernemers dat denkt hogere prijzen te gaan rekenen is nagenoeg net zo groot als het aantal dat lagere afzetprijzen verwacht. Over de werkgelegenheid blijven de ondernemers negatief. Het percentage ondernemers dat een afname van personeel verwacht, is wel iets kleiner dan in het vorige kwartaal. Over de ontwikkeling van het economisch klimaat voor hun bedrijf zijn de ondernemers weer wat positiever. Per saldo verwacht 7 procent van de ondernemers een verbetering.

Verwachtingen

Conjunctuurenquête Nederland

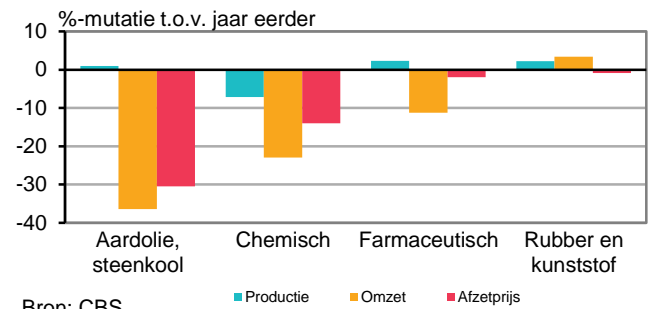
Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofproductenindustrie

Meer omzet in de rubber- en kunststofproductenindustrie

In het eerste kwartaal van 2015 was de productie per gemiddelde werkdag in de aardolie-, farmaceutische en rubber- en kunststofproductenindustrie lager dan in hetzelfde kwartaal van 2014. Deze daling werd veroorzaakt door de chemische industrie waar 7,1 procent minder werd geproduceerd. In de andere deelbranches steeg de productie licht.

Wat omzet betreft laat alleen de rubber- en kunststofindustrie positieve cijfers zien. De afzetprijzen daalden in alle deelbranches.

Deelbranches: productie, omzet, afzetprijs

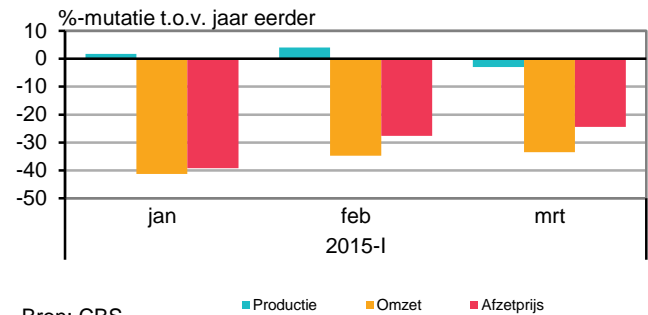

[Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Wederom forse afnames in aardolie-industrie

In de deelbranche aardolie-industrie was de omzetzdaling in het eerste kwartaal van 2015 het grootst van alle branches binnen de industrie. Zowel in het binnen- als buitenland nam de omzet af, met respectievelijk 41,3 en 32,9 procent. Deze forse afname werd vooral veroorzaakt door de daling van de prijs van ruwe olie. De afzetprijzen zijn in het eerste kwartaal met 30,4 procent gedaald ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder.

Aardolie-industrie: productie, omzet, afzetprijs

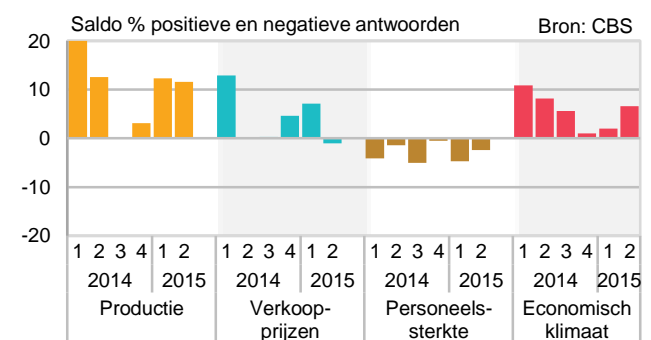

[Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Productiegroei zet door in tweede kwartaal

De ondernemers in de aardolie-, farmaceutische-, chemische-, rubber- en kunststofproductenindustrie zijn voor het tweede kwartaal optimistisch over hun activiteiten. Zo verwacht per saldo ruim 10 procent van de ondernemers een toename van de productie. Er worden per saldo geen veranderingen voorzien in de verkoopprijzen. Het aantal ondernemers dat denkt hogere prijzen te gaan rekenen is nagenoeg net zo groot als het aantal dat lagere afzetprijzen verwacht. Over de werkgelegenheid blijven de ondernemers negatief. Het percentage ondernemers dat een afname van personeel verwacht, is wel iets kleiner dan vorig kwartaal. Over de ontwikkeling van het economisch klimaat voor hun bedrijf zijn de ondernemers weer wat positiever, er wordt per saldo door 7 procent van de ondernemers een verbetering voorzien.

Verwachtingen

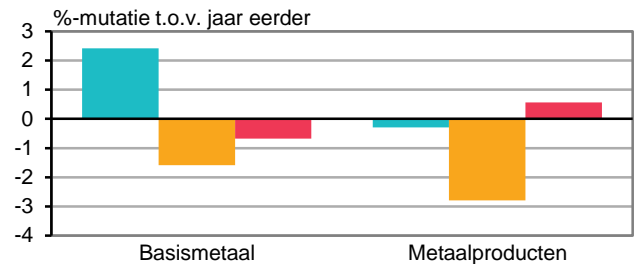
[Conjunctuurenquête Nederland](#)

Basismetiaal- en metaalproductenindustrie

Wisselend beeld deelbranches

In het eerste kwartaal van 2015 was de productie per gemiddelde werkdag in de basismetiaal-industrie 2,4 procent hoger dan in hetzelfde kwartaal van 2014. De metaalproductenindustrie produceerde per werkdag 0,3 procent minder. In deze branches daalde de omzet met respectievelijk 1,6 en 2,8 procent. In de basismetiaalindustrie daalden de afzetprijzen met 0,7 procent, terwijl die bij de metaalproductenindustrie juist met 0,6 procent stegen.

Deelbranches: Productie, omzet, afzetprijzen

Bron: CBS

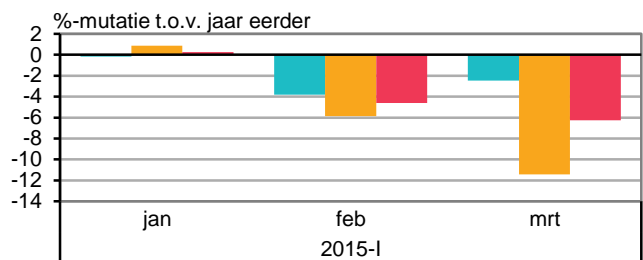
[Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Omzetafname in metaalproductenindustrie

De omzet in de metaalproductenindustrie daalde in het eerste kwartaal van 2015 met 2,8 procent. De binnenlandse omzet steeg met 4,5 procent. Deze toename is voornamelijk toe te schrijven aan de maand januari, toen de omzet met 13,1 procent steeg. De omzet op de buitenlandse markt daalde in het eerste kwartaal 2015 met 11,8 procent.

Dit is het tweede kwartaal op rij waarin de omzet in deze deelbranche afnam: in het vierde kwartaal 2014 nam de omzet met 3,4 procent af vergeleken met hetzelfde kwartaal van 2013.

Metaalproducten: omzet, binnen- en buitenland

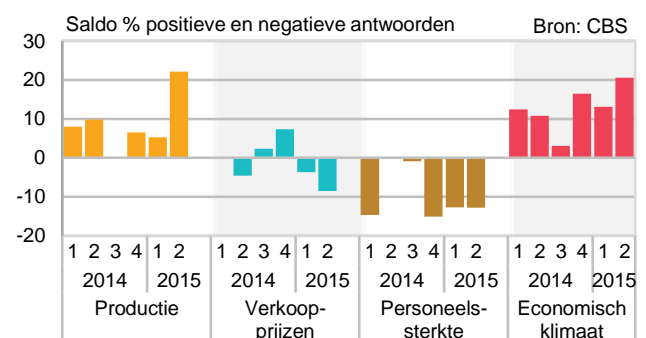
Bron: CBS

[Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Productietoename en minder werkgelegenheid verwacht

De ondernemers in de basismetiaal- en metaalproductenindustrie voorzien in het tweede kwartaal meer bedrijvigheid vergeleken met het eerste kwartaal. Zo verwachten de ondernemers per saldo dat de productie zal stijgen. Het aantal ondernemers dat lagere verkoopprijzen verwacht is echter verder toegenomen. Over de werkgelegenheid zijn de ondernemers nog altijd vrij negatief. Per saldo denkt ruim één op de tien het personeelsbestand in te krimpen in het tweede kwartaal. Over de ontwikkeling van het economisch klimaat voor hun bedrijf blijven de ondernemers optimistisch.

Verwachtingen

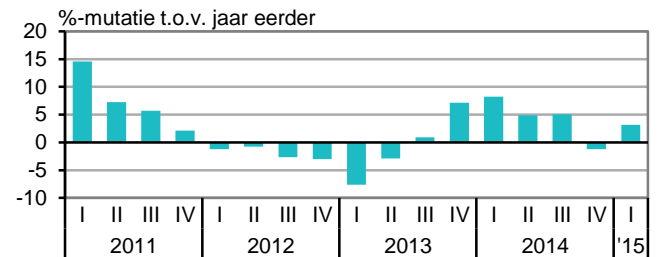
[Conjunctuurenquête Nederland](#)

Elektrotechnische en machine-industrie

Productiegroei

De productie in de elektrotechnische- en machine-industrie is in het eerste kwartaal 2015 met 3,2 procent gestegen ten opzichte hetzelfde kwartaal een jaar eerder. De grootste productiestijging deed zich voor in februari van dit jaar. Het productievolume per gemiddelde werkdag was in die maand 5,5 procent hoger. In januari en maart steeg de productie met respectievelijk 2,1 en 1,8 procent.

Productie

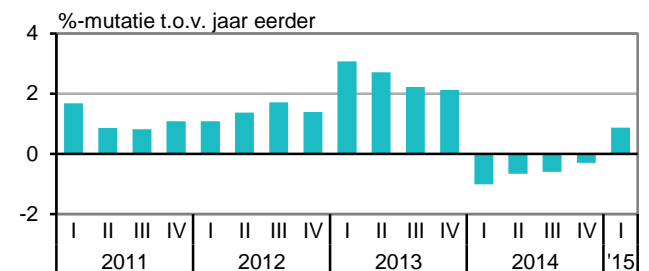
Bron: CBS

[Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Hogere afzetprijzen

Voor het eerst sinds het vierde kwartaal van 2013 zijn de afzetprijzen in de elektrotechnische- en machine-industrie in het eerste kwartaal 2015 weer gestegen. De prijzen stegen met 0,9 procent ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. In 2014 daalden de afzetprijzen nog vier kwartalen op rij. De prijzen op de binnenlandse markt bleven in het eerste kwartaal nagenoeg gelijk. Op de buitenlandse markt stegen de prijzen met 1,2 procent.

Afzetprijs

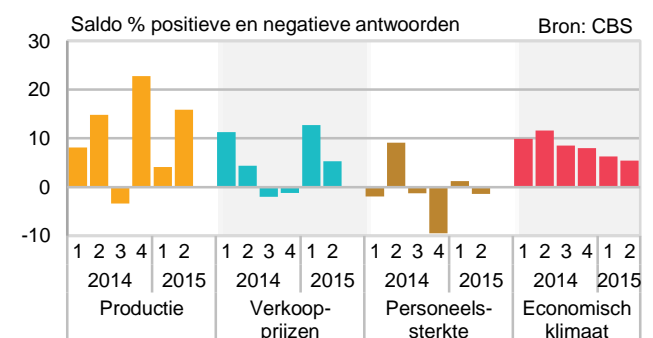
Bron: CBS

[Productenprijsindex; afzetprijzen naar bedrijfstak SBI 2008, 2010=100](#)

Hogere productie verwacht

De ondernemers in de elektrotechnische- en machine-industrie voorzien wederom een toename van de bedrijvigheid in het tweede kwartaal. Ze verwachten een verdere stijging van de productie. De verkoopprijzen zullen naar verwachting in het tweede kwartaal stijgen. Over de werkgelegenheid in het bedrijf blijven de ondernemers neutraal. Het percentage ondernemers dat een toename van de personeelsomvang verwacht is vrijwel even groot als het percentage dat een krimp voorziet. Over de ontwikkeling van het economisch klimaat voor hun bedrijf blijven de ondernemers optimistisch. Voor het achtste kwartaal op rij zijn er meer ondernemers die een verbetering verwachten dan ondernemers die een verslechtering voorzien.

Verwachtingen

[Conjunctuurenquête Nederland](#)

Transportmiddelenindustrie

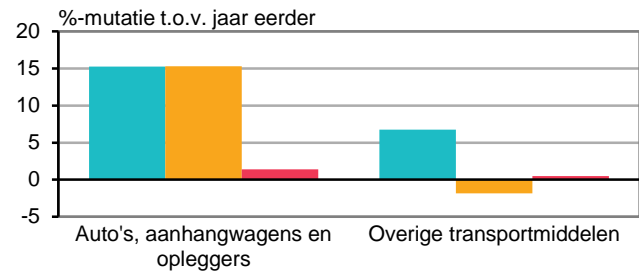
Flinke groei voor auto-industrie

In de auto- en aanhangwagenindustrie namen de productie per gemiddelde werkdag en de omzet in het eerste kwartaal van 2015 met ruim 15 procent toe ten opzichte van het eerste kwartaal 2014. De omzetgroei was merkbaar op zowel de binnenlandse als de buitenlandse markt.

In de overige transportmiddelenindustrie – de vervaardiging van schepen, spoor- en trammaterieel, vliegtuigen, militaire gevechtsvliegtuigen en (brom)fietsen – nam de productie per gemiddelde werkdag met bijna 7 procent toe, terwijl de omzet met bijna 2 procent daalde.

De prijzen stegen in de auto- en aanhangwagenindustrie vrij fors met 1,4 procent. In de overige transportmiddelenindustrie betrof de prijsstijging 0,5 procent ten opzichte van het eerste kwartaal 2014.

Deelbranches: productie, omzet, afzetprijs

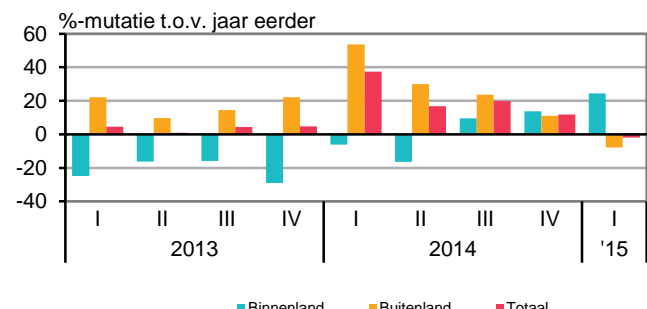
Bron: CBS

[Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Omzet binnenlandse markt neemt toe

In de overige transportmiddelenindustrie neemt de binnenlandse omzet sterk toe ten opzichte van het eerste kwartaal van 2014. De binnenlandse markt trekt al sinds het derde kwartaal van 2014 aan. De buitenlandse omzet daalde in het eerste kwartaal van 2015 juist voor het eerst sinds lange tijd van groei. Hierdoor nam de totale omzet met bijna 2 procent af.

Overige transportmiddelen: omzet, binnen- en buitenland

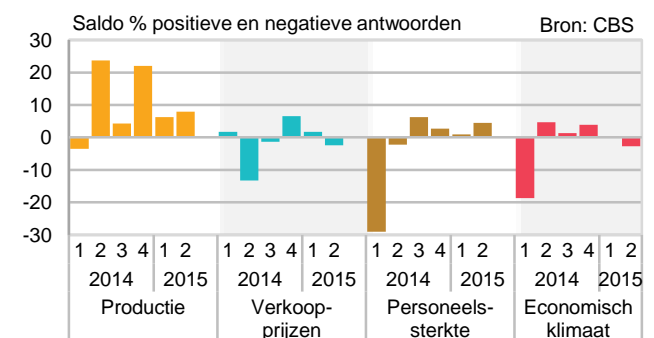
Bron: CBS

[Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Meer productie verwacht

De ondernemers in de transportmiddelenindustrie voorzien meer bedrijvigheid in het tweede kwartaal van dit jaar. Ze verwachten een verdere toename van de productie. De verkoopprijzen zullen naar verwachting niet veel veranderen. Over de werkgelegenheid in het bedrijf zijn zij een fractie positiever dan in het vierde kwartaal van 2014. Het percentage ondernemers dat een toename van de personeelsomvang verwacht, is iets groter dan het percentage dat een krimp voorziet. Over de ontwikkeling van het economisch klimaat voor hun bedrijf zijn de ondernemers vrijwel neutraal. Het aantal ondernemers dat een verbetering verwacht en het aantal ondernemers dat een verslechtering voorziet houdt elkaar nagenoeg in evenwicht.

Verwachtingen

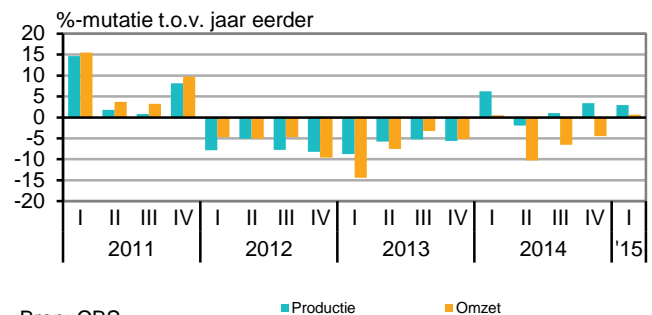
[Conjunctuurenquête Nederland](#)

Overige industrie

Hout- en bouwmaterialenindustrie

De productie van de hout- en bouwmaterialenindustrie nam in het eerste kwartaal van 2015 wederom toe, net als in het derde en vierde kwartaal van 2014. De gemiddelde dagproductie in deze branche lag 3,4 procent hoger dan in het eerste kwartaal van 2014. De afzetprijzen stegen met bijna 1 procent. De omzet nam met 0,7 procent toe, waarbij de binnenlandse markt met 2,7 procent steeg en de buitenlandse markt met 4 procent daalde. Het beeld van de onderliggende branches is verschillend. De omzet van de bouwmaterialen-industrie nam af, de omzet van de houtindustrie nam toe.

Productie, omzet

Bron: CBS

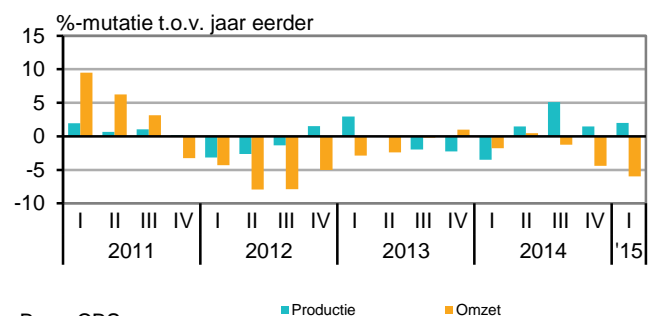
[Nijsverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Papier- en grafische industrie

De productie van de papier- en grafische industrie nam in het eerste kwartaal van 2015 opnieuw toe ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. In het eerste kwartaal was de productie per werkdag 2 procent hoger dan in hetzelfde kwartaal vorig jaar. De omzet nam in het eerste kwartaal met 6 procent af. De afzetprijzen daalden met 1,1 procent ten opzichte van het eerste kwartaal in 2014.

In de papierindustrie lag de productie per gemiddelde werkdag 1,1 procent hoger. De omzet daalde met 3,2 procent ten opzichte van vorig jaar. In de grafische industrie nam de gemiddelde dagproductie met 2,8 procent toe en daalde de omzet met 5,8 procent.

Productie, omzet

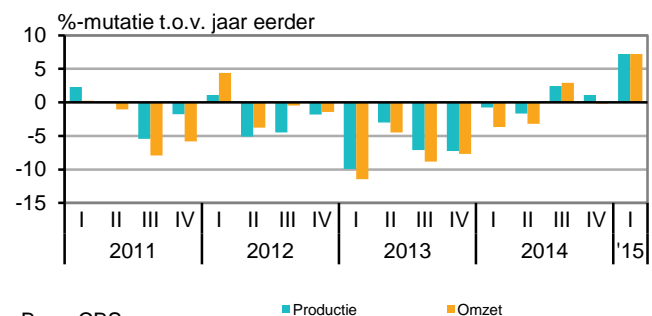
Bron: CBS

[Nijsverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Meubelindustrie

De omzet van de meubelindustrie lag 7,2 procent hoger dan in het eerste kwartaal van 2014. De buitenlandse omzet steeg met 9,8 procent en de binnenlandse omzet steeg met 6,6 procent. De gemiddelde dagproductie lag 7,2 procent hoger dan in hetzelfde kwartaal vorig jaar. De afzetprijzen in de meubelindustrie stegen 2,1 procent.

Productie, omzet

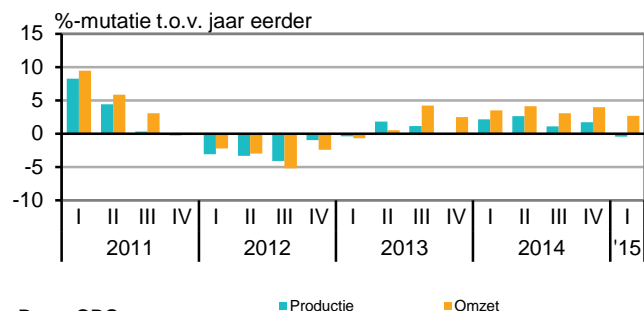
Bron: CBS

[Nijsverheid productie en omzet, ontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Textiel-, kleding- en leerindustrie

Voor het achtste kwartaal op rij steeg de omzet van de textiel-, kleding- en leerindustrie. De omzet in het eerste kwartaal steeg met 2,7 procent ten opzichte van het eerste kwartaal in 2014. De afzetprijzen in het binnenland stegen met 1 procent en in het buitenland met een half procent. De gemiddelde dagproductie nam met 0,4 procent af ten opzichte van het eerste kwartaal in 2014. In de deelbranche kledingindustrie nam de omzet met 33,6 procent het sterkst af. De deelbranche textielindustrie, die het zwaarst telt in deze branche, laat een stijging van 5,7 procent zien.

Productie, omzet

[Niiverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Deze publicatie is samengesteld op basis van de cijfers die op 21 mei 2015 beschikbaar waren. Mogelijk zijn er op het moment van lezen actuelere cijfers; deze kunt u vinden via de links onder de verschillende grafieken.

Meer informatie

CBS Infoservice: [infoservice online](#)
Telefonisch (09.00-17.00): 088 5707070

Media:
CBS Persdienst: persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444

Colofon

Tekst Sector Bedrijfsstatistieken Den Haag (EBD)

Datum 21 mei 2015